

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Ko galime pasimokyti iš kitų šalių ugdymo turinio reformų Internetinis seminaras Nr. 5 (2 dalis)

Jane English ir Jane Doughty
2022 m. rugsėjo 23 d.

Internetinių seminarų Nr. 4 ir Nr. 5 mokymosi siekiniai

- Pagilinti žinias apie kitų šalių ugdymo turinio reformas
- Pasimokyti iš tų šalių, kurių patirtis gali būti aktuali Lietuvai
- Susipažinti su kitų pagrindinių suinteresuotųjų šalių grupių požiūriais
- Apsvarstyti, kokių pakeitimų ar veiksmų imtis atsižvelgiant į žinias ir patirtį, įgytą vykdant kitas ugdymo turinio reformas

Internetinis seminaras Nr. 5

Antroje šios temos dalyje aptarsime:

- Pagrindinės suinteresuotosios šalys: mokyklų vadovai
mokytojai
- Pagrindinių suinteresuotųjų šalių palaikymas įgyvendinant ugdymo turinio reformą
- Veiksmai, kurių galite imtis, kad palaikytumėte ugdymo turinio reformos įgyvendinimą

Ugdymo turinio reforma – apibendrinimas

- Atsakas į greitai besikeičiantį pasaulį
- Žinių, įgūdžių ir gebėjimų, reikalingų atečiai, suteikimas vaikams
- Reikalingas visapusiškas suinteresuotųjų šalių įsitraukimas
- Anksčiau taikytas metodas „iš viršaus į apačią“
- Pereita prie metodo „iš apačios į viršų“, pripažįstant esminį mokytojų vaidmenį

Pokyčiai yra būtini

„Jeigu kiekvieną dieną darysime tai, ką darėme vakar, tai visada ir liksime ten, kur buvome vakar.“ – Henry Ford

„Jei vaikai mokykloje ir toliau mokysis to, ko mokėsi jų tėvai, jie nebus tinkamai pasirengę ateičiai, kuriai būdinga nuolat besikeičianti aplinka.“ – EBPO, 2018 m.

- *Estija, Suomija, Japonija, Norvegija, Velsas (Jungtinė Karalystė)*
- *EBPO vadovaujamame projekte „Education 2030“ dalyvauja daugiau nei 40 šalių, tarp jų ir Lietuva*

Ugdymo turinio reformos skatinimas Lietuvos mokyklose

Per paskutinį internetinį seminarą aptarėme komunikacijos svarbą.

Lietuvoje yra 971 mokykla (pradinė mokykla, progimnazija, pagrindinė mokykla ir gimnazija) ir 62 profesinio mokymo įstaigos.

Ar žinome, kokia dalis mokyklų:

- Tinkamai supranta ugdymo turinio reformą?
- Dalyvavo rengiant ugdymo turinio reformos medžiagą?
- Aktyviai dalyvauja reformoje?

Įgyvendinimas

„Ugdymo planų įgyvendinimas atitinka priemones norimiems tikslams pasiekti, o tam, kad nauji ugdymo planai duotų vaisių, juos reikia praktiškai pritaikyti klasėse.“ – Michael Fullan, 2015 m.

Mokyklų vadovai ir mokytojai

- Nėra pasyvūs proceso stebėtojai
- Yra pagrindiniai veikėjai
- Pritaiko mokymo medžiagą, ją suderina su mokymo programos tikslais ir principais

Ugdymo turinio reforma – keletas pamąstymų

Internetinio seminaro Nr. 2 metu paprašėme mokyklų vadovų pasidalyti savo mintimis apie iki šiol vykdytą reformą.

Internetinio seminaro Nr. 3 metu savo apmąstymais dalijosi mokytojai.

Kitoje skaidrėje apibendrinami kai kurie jų išsakyti argumentai.

Ugdymo turinio reforma – keletas pamąstymų

Internetinio seminaro Nr. 2 metu mokyklų vadovai teigė:

Internetinio seminaro Nr. 3 metu mokytojai teigė:

Diskusija

Ar turite pastabų ir (arba) klausimų apie mokyklų vadovų ir mokytojų atsiliepimus?

Prašome išjungti nutildymą, kad galėtumėte kalbėti, arba pasidalykite savo mintimis pokalbių langelyje.

10 minučių

Sėkmingas pokyčių diegimas

Mokyklos, kurios sėkmingai įgyvendina ugdymo turinio reformą:

- pasiekia savo tikslus ir veiksmingai įgyvendina planus;
- remdamosi lyderyste demonstruoja tvirtą pasiryžimą vykdyti reformą – **mokyklų vadovai yra „vartų sargai“**;
- turi mokyklų vadovus, kurie pasiryžimą demonstruoja žodžiais ir **veiksmais**;
- pasižymi stipriu komandiniu darbu – personalo nariai gerai dirba kartu ir gerbia vieni kitus;
- turi bendradarbiavimu grįstą kultūrą – dalijimasis informacija ir komandinis darbas visoje mokykloje yra labai veiksmingas;
- turi personalo narius, kurių elgesys yra pastovus, jie nuosekliai įgyvendina mokyklos politiką;
- atvirai diskutuoja apie naujas iniciatyvas ir taip užtikrina darbuotojų įsipareigojimą;
- pasižymi pozityvia „galime tai pasiekti“ kultūra.

Mokyklos kultūra ir lyderystės įtaka

„Mokyklų vadovai atlieka svarbų vaidmenį puoselėjant mokyklos kultūrą, kuriant teigiamą darbo aplinką, tinkamą mokyklos bendruomenei.“ (R. Dinsdale, 2017 m.)

„Mokyklų vadovams, ypač direktoriams, tenka pagrindinis vaidmuo nustatant kryptį ir kuriant teigiamą mokyklos kultūrą, įskaitant aktyvią mokyklos veiklą.“ (C. Day, P. Sammons, K. Gorgen, 2020 m.)

„Mokyklų vadovai, kurie kuria teigiamą mokyklos kultūrą, taikydami transformacinės lyderystės praktiką, netiesiogiai (teigiamai) paveikia mokinių pasiekimus.“ (Quinn ir kt., 2015 m.)

Mokyklų vadovai – pagrindiniai pokyčių iniciatoriai

- Kroatija pavėluotai įtraukė mokyklų vadovus į reformą
- Škotija įtraukė vyr. mokytojus
- Velse buvo konsultuojamasi su vyr. mokytojais ir reformai palaikyti buvo deleguoti atskiri asmenys

Jackson ir Davis (2000, p. 157[114]) teigia, kad „inicijuojant ir palaikant vidurinių klasių mokinių pasiekimų gerinimą nėra svarbesnio asmens už mokyklos direktorių“.

- Reformos inicijavimas
- Komunikacija apie reformą
- Mokytojų įtikinimas
- Bendradarbiavimo organizavimas
- Profesinio tobulėjimo skatinimas
- Profesinio mokymosi bendruomenių kūrimas

„Education Scotland“ rekomendacijos vadovams ir mokytojams

Diskusija: mokyklų vadovų įsitraukimas į reformą

- Kiek mokyklų vadovų šiuo metu aktyviai dalyvauja reformoje?
- Kiek mokyklų vadovų gerai informuoti apie reformas?
- Kokių tolesnių veiksmų būtų galima imtis, kad padidėtų įsitraukimas ir įsipareigojimas?

Prašome rašyti savo komentarus pokalbių langelyje arba išjungti nutildymą, kad galėtumėte dalytis mintimis.

Kodėl mokyklų vadovai turėtų aktyviai dalyvauti reformoje?

Mokyklų vadovai yra:

- „vartų sargai“ – jie gali tiek palengvinti, tiek stabdyti pokyčius;
- permainų iniciatoriai – jie gali nustatyti pokyčių tempą, pobūdį ir prioritetus;
- pagrindiniai sektini pavyzdžiai – tai, ką jie sako ir daro reaguodami į reformas, daro didelę įtaką darbuotojams (teigiamą arba neigiamą);
- patyrę specialistai, turintys aukštą kompetenciją vadovauti pokyčių projektams.

Pokyčių projektai: kodėl jie gali žlugti

Pagrindinės pokyčių projekto žlugimo priežastys yra šios:

- Darbuotojų pasipriešinimas pokyčiams (39 proc.)
- Vadovybės ir (arba) vadovų palaikymo dėl pokyčių įgyvendinimo stoka (33 proc.)
- Nepakankami ištekliai arba biudžetas (14 proc.)
- Kitos kliūtys (14 proc.)

(Meliorate, 2022 m.)

Pastaba. Dviem pagrindinėms nesėkmių priežastims pašalinti reikalingas tvirtas vadovavimas.

Lyderystės vaidmuo vykdant pokyčių projektus

Sėkmingi pokyčių lyderiai:

- **Propaguoja:** efektyvus pokyčių lyderis imasi veiksmų, t. y. vadovai turi demonstruoti elgesį, kurio nori, kad darbuotojai laikytųsi.
- **Komunikuoja:** lyderiai turi tinkamai informuoti visus darbuotojus apie pokyčius.
- **Darbuotojų priešinimasis** – svarbus lyderio vaidmuo yra nustatyti ir spręsti darbuotojų pasipriešinimo pokyčiams klausimus.
- **Palaiko ryšį:** lyderiai palaiko ryšį tarp pokyčių valdymo grupės ir darbuotojų, kad komunikacija abiem kryptimis vyktų sklandžiai.
- **Ugdo ir konsultuoja:** efektyvi lyderystė ir pokyčių valdymas apima vadovavimą darbuotojams ir jų konsultavimą.

Ką norėtumėte įtraukti į šį sąrašą? Pasidalykite savo idėjomis pokalbių langelyje.

Mokytojai – pagrindiniai reformos įgyvendintojai

„Jie yra pagrindinis pokyčių vienetą“ – Michael Fullan, 2015 m.

Mokytojams klasėje reikalinga autonomija

EBPO šalyse vidutiniškai 84 proc. pagal „Talis“ apklausą

Lietuva šiek tiek viršija vidurkį (87 proc.)

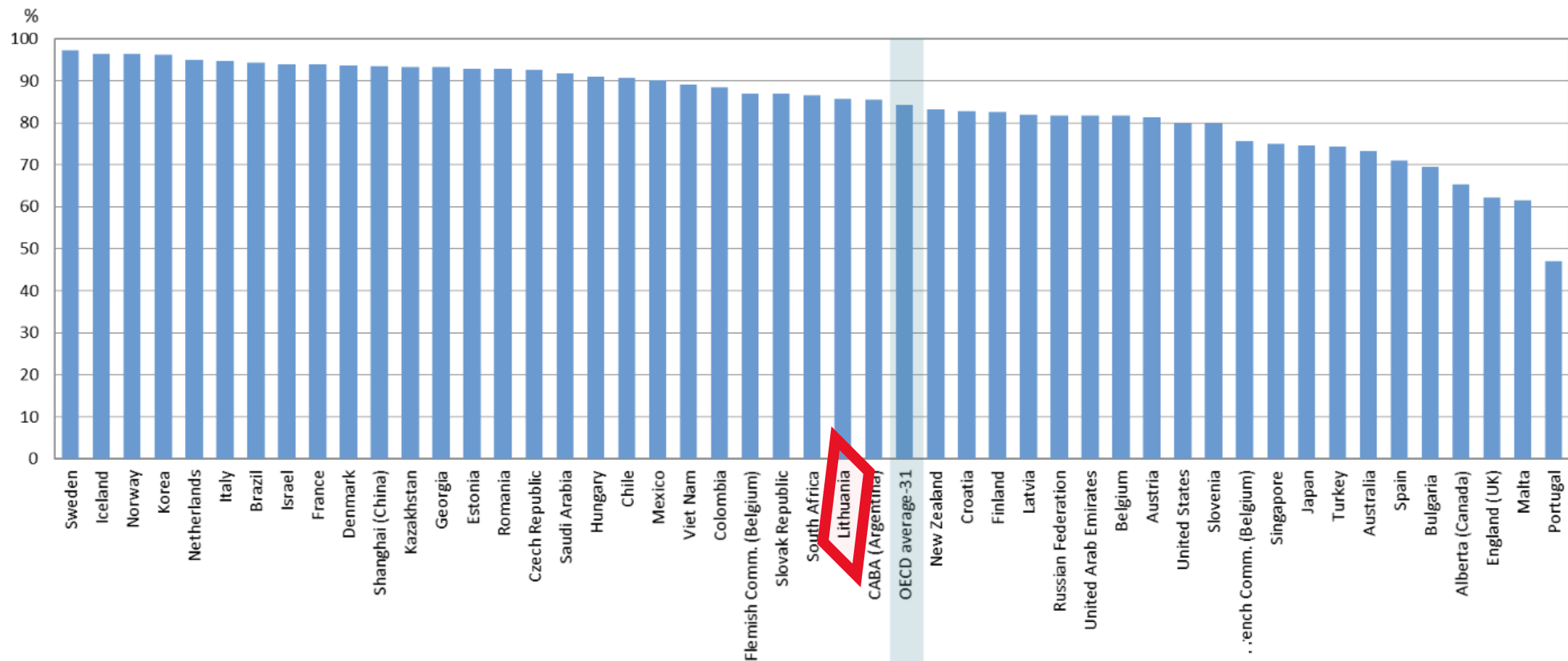
Ribota autonomijos ir mokymo metodų pritaikymo sąsaja

Pabrėžia profesinio tobulėjimo poreikį

Svarbiausia – būsimųjų mokytojų atranka ir esamų mokytojų
kvalifikacijos kėlimas

Mokytojų autonomija rengiant dalyko turinį

TALIS, 2018 m.

Mokytojų bendradarbiavimas

„Talis“ apklausa – autonomija skatina bendradarbiavimą:

- bendras įsipareigojimas, atsakomybė ir tikslai, orientuoti į mokymosi kokybės gerinimą;
- mokytojų tarpusavio parama diegiant naujoves ir skatinant rizikos prisiėmimą;
- pakankamai laiko ir erdvės įsitraukimo normoms kurti ir bendriems praktikos metodams formuoti;
- pokalbiai, skirti mokymui klasėje aptarti.

(McLaughlin ir Talbert, 2001[73]; Little, 2002[74]; Stein ir Coburn, 2008[75]; EBPO, 2020[68])

Labai svarbus mokytojų pasitikėjimas savimi

Ugdymo turinio reformos atveju, jei mokytojai yra tikri, kad jie sugebės dirbti su originalia mokymo medžiaga, mokymo ir mokymosi būdais, labiau tikėtina, kad jie teigiamai vertins naująjį ugdymo turinį, o kartu patirs mažiau streso, baimės ir neapibrėžtumo, galinčių sutrukdyti įgyvendinti reformą. Tyrimai iš tiesų rodo, kad asmenys, susidūrę su pokyčiais, nepasieks gerų rezultatų, jei jie nepasitiki savo jėgomis.

(Conner, 1993[79])

Mokytojai, kaip pagrindiniai įgyvendintojai

Norint palaikyti pokyčius, labai svarbu, kad mokytojai būtų atsakingi už naująjį ugdymo turinį.

- Velsas: novatoriškų mokyklų tinklo kūrimas
- Airija: plataus užmojo trijų etapų nacionalinės konsultacijos

„Mokytojų ir mokyklų vadovų vaidmuo yra esminis inicijuojant ir palaikant ugdymo planų įgyvendinimą, be jų dalyvavimo mažai ką galima pasiekti ir išlaikyti.“ Šaltinis: Curriculum reform: a literature review to support effective implementation – EDU/WKP(2020)27

Mokytojų atranka

„Aukštos kokybės švietimo sistemos, tokios kaip Singapūro, Suomijos, Kanados ir Australijos, turi gerai parengtą politiką, pagal kurią mokytojai rengiami ir palaikomi kaip profesijos atstovai.“ (Darling-Hammond, 2017[137])

EBPO apžvelgė septynių šalių, įskaitant Australiją, Japoniją, Pietų Korėją, Nyderlandus, Norvegiją, Jungtines Amerikos Valstijas ir Velsą, mokytojų rengimo politiką. Tyrimo išvadose teigiama, kad šalys turėtų investuoti į pirminį mokytojų rengimą ir įvadinį mokymą, kad kandidatai į mokytojus sugebėtų prisitaikyti prie naujojo ugdymo turinio. (EBPO, 2019[134])

Mokytojų atranka Suomijoje

Mokytojų rengimo programos Suomijoje yra itin selektyvios, nes į jas priimami geriausi vidurinių mokyklų absolventai.

Mokytojų kvalifikacijos tobulinimas

„Sutariama, kad mokytojų profesinis tobulėjimas yra labai svarbus sėkmingam ugdymo planų įgyvendinimui.“

(Desimone, 2002[130])

Tai gali lemti:

- mokytojų įsitikinimų pokyčius;
- bendravimo plėtrą;
- pedagoginių principų keitimą ir tobulinimą.

Mokytojų darbo kokybės gerinimas Velse

- Peržiūrimi naujai kvalifikuotų mokytojų standartai.
- Pakeičiamas pirminio mokytojų rengimo paslaugų teikėjų akreditavimo procesas.
- „Estyn“ (Vello inspektūra) vaidmuo pradinio mokytojų rengimo srityje bus peržiūrėtas, kai bus visiškai įdiegtas pakeistas akreditavimo procesas.
- Mokyklų patikrinimo gairės turi būti peržiūrėtos, kad būtų įtrauktas konkretus mokyklos indėlio į pirminį mokytojų rengimą pripažinimas.
- Palaipsniui atsisakyti pirminio humanitarinių mokslų bakalauro kaip kvalifikuoto mokytojo statuso ir pakeisti jį ketverių metų studijomis, kurių metu 50 proc. studentų darbo laiko praleidžiama pagrindinių dalykų skyriuose.

Mokytojų darbo kokybės gerinimas Velse

- Atidžiai stebimas finansinių paskatų poveikis įdarbinimui, ypač atsižvelgiant į skirtingus finansavimo lygius, palyginti su tais, kurie yra Anglijoje.
- Pedagoginis aspektas, susijęs su penkių pedagoginės kompetencijos centrų tinklu visame Velse.
- Ateityje spręsti pradinio mokytojų rengimo klausimą konkurso būdu, o galutinį sprendimą dėl to, kiek universitetų turėtų tapti akredituotais teikėjais, priimtų Mokytojų rengimo akreditavimo taryba.

Mokytojai, kaip pagrindiniai įgyvendintojai

Norint palaikyti pokyčius, labai svarbu, kad mokytojai būtų atsakingi už naująjį ugdymo turinį.

- Velsas: novatoriškų mokyklų tinklo kūrimas
- Airija: plataus užmojo trijų etapų nacionalinės konsultacijos

„Mokytojų ir mokyklų vadovų vaidmuo yra esminis inicijuojant ir palaikant ugdymo planų įgyvendinimą, be jų dalyvavimo mažai ką galima pasiekti ir išlaikyti.“ Šaltinis: Curriculum reform: a literature review to support effective implementation – EDU/WKP(2020)27

Diskusija

- Kaip Lietuvoje vertinamas mokytojų ir mokyklų vadovų vaidmuo vykdant reformą?
- Kaip manote, ką būtų galima padaryti, kad jiems būtų lengviau įgyvendinti reformą? *Pavyzdžiui, mokymo programos, ryšiai su bandomosiomis mokyklomis, vietos paramos grupės.*
- Kaip keičiate požiūrį į naujos kartos mokytojų rengimą?

Dirbdami savo grupėse aptarkite šiuos tris punktus ir nustatykite du pagrindinius veiksmus, kuriais galėsite pasidalyti su visa grupe.

15 minučių Mišrios grupės

Išmokytojų pamokų santrauka

Mokyklų vadovai –
pagrindiniai
pokyčių iniciatoriai

Mokyklų vadovų
vaidmuo vykdamas
pokyčius

Mokytojų
autonomija

Mokytojų
bendradarbiavimas

Mokytojai –
pagrindiniai
įgyvendintojai

Mokytojų atranka,
profesinis
tobulėjimas,
stebėsena

Būsiami veiksmai

Apmąstykite šį ir ankstesnį internetinį seminarą:

Atsižvelgdami į savo pareigas vykdant ugdymo turinio reformą, kokių veiksmų galite imtis, kad:

- Toliau gilintumėte supratimą apie reformos principus ir įgyvendinimą?
- Stiprintumėte lyderystę mokykloje ir mokytojų įsitraukimą į reformos įgyvendinimą?

Pasidalykite savo idėjomis pokalbių langelyje.

Internetinių seminarų Nr. 4 ir Nr. 5 mokymosi siekiniai

- Pagilinti žinias apie kitų šalių ugdymo turinio reformas
- Pasimokyti iš tų šalių, kurių patirtis gali būti aktuali Lietuvai
- Susipažinti su kitų pagrindinių suinteresuotųjų šalių grupių požiūriais
- Apsvarstyti, kokių pakeitimų ar veiksmų imtis atsižvelgiant į žinias ir patirtį, įgytą vykdant kitas ugdymo turinio reformas

Internetinis seminaras Nr. 6

Prieš dalyvaudami internetiniame seminare Nr. 6 būkite pasirengę aptarti

bent vieną veiksmą, kurio ėmėtės po šių penkių internetinių seminarų.

Ačiū

Pertraukėlė

Dabar padarykime 15 min. pertraukėlę.

Prašome kuo greičiau grįžti ir sugrįžus įjungti savo kameras.

Ačiū

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

1 tema, internetinis seminaras Nr. 5

1 tema. Rekomendacijų dėl naujo dalyko turinio mokymo įgyvendinimo būdai ir principai

4 grupė Kompetencijų aprašų rengėjai, bendrųjų programų atnaujintojai ir Mokymų programos rengėjai

Jane English ir Jane Doughty
2022 m. rugsėjo 23 d.

Mokymosi siekiniai

- Nustatyti būdus, kaip remdamiesi savo patirtimi galite padėti mokykloms sėkmingai įgyvendinti ugdymo turinio reformą.
- Apsvarstyti, kaip naudojate tris pokyčių lyderystės įgūdžius.
- Apmąstyti mokslinių tyrimų rezultatus, susijusius su veiksmingų mokymo programų kūrimu.
- Apsvarstyti, kaip galima pateikti mokymo medžiagą, kad būtų pasiektas poveikis.

Keletas pastabų: pagrindiniai aspektai, EBPO, 2017 m.

- Mokymosi sąlygų ir rezultatų gerinimas užtikrinant visapusišką, į kompetencijas orientuotą mokymo programą
- Pažangumo lygis nėra aukštas
- Nedaug Lietuvos moksleivių išlaiko aukščiausią pažangumo lygį
- Lietuvos 15-mečių pasiekimai žemesni nei kaimyninių Baltijos šalių moksleivių
- **Nebuvo pasiektas bendras supratimas apie tai, kas yra geros kokybės ugdymas ir kaip tai įgyvendinti**

Ugdymo turinio reformos įgyvendinimas – lyderystės vaidmuo

Sėkmę lemia vadovavimas visais lygmenimis:

Ministerijų ir savivaldybių vadovai:

strateginis ir sisteminis* vadovavimas

Nacionalinių išteklių kūrėjai:

organizacinis ir kūrybinis vadovavimas

Mokyklų vadovai:

vadovavimas mokyklai, komandai ir sistemai

Mokytojai:

vadovavimas komandai ir klasei

Vadovavimas visais lygmenimis:

- skirtingi vaidmenys su atskiromis vadovavimo pareigomis
- kartu sukuria galingą jėgą tvariems ir sėkmingiems pokyčiams reformos vykdymo metu

* Sisteminis vadovavimas: nacionaliniu ir savivaldybių mastu bei už mokyklos ribų

Koks yra jūsų išskirtinis lyderystės indėlis?

- „Mokyklų vadovai atlieka labai svarbų vaidmenį įgyvendinant ugdymo turinio reformas, nes jie gali vadovauti ir tarpininkauti, kad jos būtų veiksmingai įgyvendinamos mokyklos lygmeniu.“ (EBPO, 2020 m.)
- Atsižvelgiant į tai, kad mokytojai, kasdien bendraudami su savo mokiniais, žino jų poreikius, jų indėlis rengiant mokymo programas ir vedant pamokas ypač svarbus (Hargreaves ir Fullan, 2011 m.)
- Ministerijų ir savivaldybių specialistai gali valdyti įgyvendinimo planus, populiarinti viziją ir teikti paramą mokykloms
- Išteklių kūrėjai gali reklamuoti mokymo medžiagą, teikti paramą mokykloms ir mokytojams

Jūsų vaidmuo įgyvendinant ugdymo turinio reformą – mūsų supratimas

Jūsų vaidmuo buvo toks:

Dokumentų ir medžiagos mokykloms kūrimas ir rengimas – įvykdyta

Jūsų būsimas vaidmuo:

Mokymo programų atnaujintiems dalykams rengimas – vyksta

2022 m. spalio mėn. – 2023 m. gegužės mėn. surengti mokymus 4 950 mokytojų – galimas būsimas vaidmuo

Jūsų pagrindinis vaidmuo:

Universiteto dėstytojas, mokytojas, konsultantas?

Diskusija: jūsų atsakomybė dėl sėkmingo ugdymo turinio reformos įgyvendinimo

Diskusija grupinio darbo vietose

- Grupėje pasidalykite patirtimi, įgyta kuriant reformai skirtą medžiagą.
 - Kas pavyko? Kas tapo iššūkiu?

Sutarkite dėl vieno sėkmingo dalyko ir vieno iššūkio, apie kuriuos papasakosite.

- Apmąstykite iki šiol atliktą darbą – kaip, jūsų manymu, galite prisidėti prie įgyvendinimo proceso, kad jis būtų sėkmingas?

Nustatykite 2 dalykus, kuriais pasidalysite su pagrindine grupe.

15 minučių

Trys pokyčių lyderystės įgūdžiai

Trys įgūdžiai susieja procesinius ir žmogiškuosius pokyčių aspektus ir yra būtini norint veiksmingai vadovauti pokyčiams:

1. Komunikacija

Nesėkmingi lyderiai linkę sutelkti dėmesį į tai, *kas* slypi už pokyčių. Sėkmingi lyderiai pateikia informaciją apie tai, *kas* ir *kodėl*. (int. seminaras Nr. 3)

2. Bendradarbiavimas

Sėkmingi lyderiai dirba nepaisydami apribojimų, skatina kolegas „išlįsti iš savo kiautų“ ir netoleruoja nesveikos konkurencijos. Nesėkmingi pokyčių lyderiai nesugeba anksti ir dažnai įtraukti kolegų į pokyčių procesą. (int. seminaras Nr. 6)

3. Įsipareigojimas

Lyderiai, kurie sėkmingai veda derybas dėl pokyčių įgyvendinimo, išlieka psichologiškai atsparūs bei atkaklūs ir nesibaimina palikti savo komforto zonos. Jie taip pat skiria daugiau savo laiko ir pastangų pokyčiams įgyvendinti bei siekia įžvelgti visumą. Nesėkmingai dirbantys lyderiai nesugeba prisitaikyti prie iššūkių, yra negatyvūs ir nekantrūs dėl rezultatų trūkumo.

Trys pokyčių lyderystės įgūdžiai

Kiek svarbūs ir reikšmingi yra:

- Komunikacija
- Bendradarbiavimas
- Atsidavimas

Jūsų atliekamiems vaidmenims?

Komunikacija – jūsų vaidmuo

Turite patirties, susijusios su medžiagos rengimu, todėl galite:

- Padėti mokyklų vadovams ir mokytojams suprasti medžiagą
- Dalyvauti dialoge – tiek oficialiai, tiek neformaliai, siekiant didinti informuotumą
- Surinkti atsiliepimus apie stipriąsias ir silpnąsias medžiagos puses
- Pozityviai atsakyti į klausimus ir problemas
- Kvestionuoti klaidingus įsitikinimus ir (arba) neigiamą požiūrį

Nepamirškite: komunikacija yra **dvipusis procesas**

Komunikacijos kliūtys

Kas gali trukdyti veiksmingai bendrauti?

- Skirtingas informacijos interpretavimas
- Auditorijos / mokytojų emocinė reakcija
- Bendravimo įgūdžių trūkumas – reikia aiškumo, gerų klausymosi įgūdžių, aktyvaus dalyvavimo
- Žodinės ir nežodinės informacijos neatitikimas
- Skirtingi mokyklų vadovų ir mokytojų lūkesčiai
- Medžiagos autoriai kartais blokuoja grįžtamąjį ryšį – sąmoningai ir nesąmoningai!
- Dar kas nors?

Klausymasis – visi manome, kad esame geri klausytojai!

Kai kurie klausytojams kylantys pavojai:

- girdime tik tai, ką norime išgirsti – blokuojame neigiamus komentarus;
- nesusikoncentruojame ir nesusitelkiame į tai, ką sako žmogus, – mūsų mintys klaidžioja;
- nesugebame įsijausti į kitų žmonių situaciją;
- manome, kad žinome, apie ką kalba kiti;
- klausomės žodžių, tačiau negirdime muzikos (emocijų);
- „jau esame tai girdėję“ ir apsisprendę.

Bendradarbiavimas – jūsų vaidmuo

Pasitelkę savo žinias ir patirtį galite:

- Skatinti mokyklų vadovus ir mokytojus bendradarbiauti įgyvendinant reformą.
- Palengvinti dalijimąsi ištekliais tarp mokyklų.
- Steigti vietos paramos grupes, kuriose mokytojai galėtų mokytis vieni iš kitų.

Skirtumas tarp bendradarbiavimo ir darbo kartu su kitais

Bendradarbiavimas reiškia bendros atsakomybės jausmą ir suinteresuotumą konkrečiu rezultatu.

Pavyzdys. Kartu parenkime mėnesinį naujienlaiškį apie reformų naujienas ir gerosios praktikos pavyzdžius.

Darbas kartu gali reikšti tik tai, kad padėjote man ką nors atlikti.

Pavyzdys. Ar galite peržiūrėti apklausą, kurią parengiau mokyklų vadovams, kad sužinočiau jų nuomonę? Pasakykite, ką manote.

Bendradarbiavimo pavyzdžiai

Bendradarbiavimas prie bendrinamų dokumentų

Darbas prie užduočių ir projektų

Darbo iššūkių aptarimas komandos komunikacijos kanalais

Vaizdo skambučiai ir susitikimai pagal griežtai nustatytą darbotvarkę

Minčių lietus naudojant interaktyviasias lentas

Bendras išteklių kūrimas ir jų bendrinimas

Tinkamų įrankių naudojimas bendradarbiaujant gali padaryti esminį skirtumą

Įsipareigojimas – jūsų vaidmuo

Pasitelkę savo žinias ir patirtį galite:

- Savo **žodžiais** ir **veiksmais** parodyti savo įsipareigojimą dėl ugdymo turinio reformos proceso
- Visada rodyti teigiamą pavyzdį
- Rodyti entuziazmą dėl ugdymo turinio reformos, pvz., rašyti straipsnius spaudoje ir (arba) žurnaluose
- Keisti savo praktiką atsižvelgiant į reformą

Įsipareigojimas vykdyti pokyčius

Moksliniai tyrimai rodo:

- Pokyčiams sėkmingai įgyvendinti ir įtvirtinti labai svarbus vadovų įsipareigojimas.
- Įsipareigojimo stoka lemia nusivylimą ir pasitikėjimo praradimą.
- „Darykite tai, ką darau aš“ daro teigiamą poveikį kitų elgesiui, o „darykite tai, kas liepiama“ daro tik ribotą arba kartais neigiamą poveikį.

Diskusija grupėse – trys pokyčių lyderystės įgūdžiai

Atsižvelgdami į tris pokyčių lyderystės įgūdžius, aptarkite, kaip galite bendradarbiauti su mokyklomis, kad būtų galima:

- populiarinti ir diegti ugdymo turinio reformos medžiagą;
- surinkti grįžtamąjį ryšį apie tai, kaip medžiaga naudojama praktikoje.

Prie kiekvieno punkto nurodykite po du veiksmus, kurių ketinate imtis.

Aptarkite, kaip galite bendradarbiauti tarpusavyje, kad sustiprintumėte ir užtikrintumėte nuolatinį įsipareigojimą vykdyti reformą.

20 minučių

Pertrauka

Dabar padarykime 30 min. pertrauką.

Prašome kuo greičiau grįžti ir sugrįžus įjungti savo kameras.

Ačiū

Mokymo medžiagos kūrimas

Nemažai jūsų dalyvauja kuriant mokymo medžiagą, kuri:

- padidins mokytojų informuotumą apie reformą ir medžiagą;
- pagilins mokytojų žinias ir supratimą apie medžiagą;
- plėtos mokytojų įgūdžius, kad jie galėtų veiksmingai naudoti medžiagą;
- skatins įsipareigojimą vykdyti reformą ir naudoti medžiagą ir taip įtvirtinti naująją praktiką mokyklose.

Ką dar galėtumėte įtraukti į šį sąrašą?

Atminkime...

Mokymo programos tikslas:

- Suteikti mokytojams galimybę sėkmingai įgyvendinti ugdymo turinio reformą.
- Gerinti mokymo kokybę Lietuvos mokyklose.

Tam, kad:

Mokinių pasiekimai gerėtų ir būtų ilgalaikiai – **tai pagrindinis švietimo tikslas.**

Mokymo priemonių rinkinys – mokinių pasiekimų gerinimas

Remdamasis savo tyrimais Rob Coe parengė mokymo priemonių rinkinį, kuriame daugiausia dėmesio skiriama mokinių pasiekimams gerinti.

Norėdami pagerinti mokinių pasiekimus, mokytojai turėtų:

1. suprasti jų mokomą turinį ir tai, kaip jo mokomasi;
2. sukurti mokymuisi palankią aplinką;
3. valdyti klasę, kad būtų kuo daugiau galimybių mokytis;
4. pateikti turinį, užduotis ir tarpusavio sąveiką, kuri skatintų mokinių mąstymą.

Coe, 2021 m.

Jūsų mokymo programa gali atspindėti ir įtvirtinti šiuos principus.

Efektyvus mokytojų profesinis tobulėjimas

1. Dėmesys sutelkiamas į turinį
2. Taikomi aktyvaus mokymo metodai
3. Palaikomas bendradarbiavimas
4. Naudojami veiksmingos praktikos modeliai
5. Teikiama praktinė pagalba
6. Grįžtamasis ryšys ir galimybė pasidalyti savo idėjomis
7. Planuojamas ilgalaikis ugdymas

- (Darling-Hammond, Hyler ir Gardner, 2017 m., Mokymosi politikos institutas (*Learning Policy Institute*), JAV)

Diskusija – esama praktika

Apmąstykite savo neseniai įgytą profesinio tobulėjimo patirtį – kaip autorius, instruktorius ar dalyvis.

Kurie iš septynių pagrindinių principų, kuriuos savo tarptautiniame tyrime išskyrė Darling-Hammond, Hyler ir Gardner, jums yra aktualūs? Ar yra tokių, kurie, jūsų nuomone, netaikytini Lietuvos kontekste?

Prašome pasidalyti savo mintimis pokalbių langelyje arba išjungti nutildymą, kad galėtumėte kalbėti.

Dėmesys sutelkiamas į turinį

- Orientuojamasi į konkrečias mokymo strategijas
- Mokytojų rengimas susietas su konkrečių mokymo programų turiniu
- Programa pritaikyta praktiniam mokymui klasėse

Pagrindinės mokymų rengimo idėjos?

Taikomi aktyvaus mokymo metodai

- Kuriamos ir išbandomos mokymo strategijos
- Įsitraukiama į mokiniams taikomą mokymosi stilių
- Atliekamos interaktyvios užduotys
- Ne visos veiklos yra paskaitų pobūdžio užsiėmimai

Aktyvus mokymasis turėtų būti įtrauktas tiek į kūrimo, tiek į pristatymo procesą, nes tai padės:

- skatinti mokytojų mokymąsi;
- suteikti galimybę lavinti įgūdžius;
- skatinti bendradarbiavimą;
- įtvirtinti pokyčius klasėse.

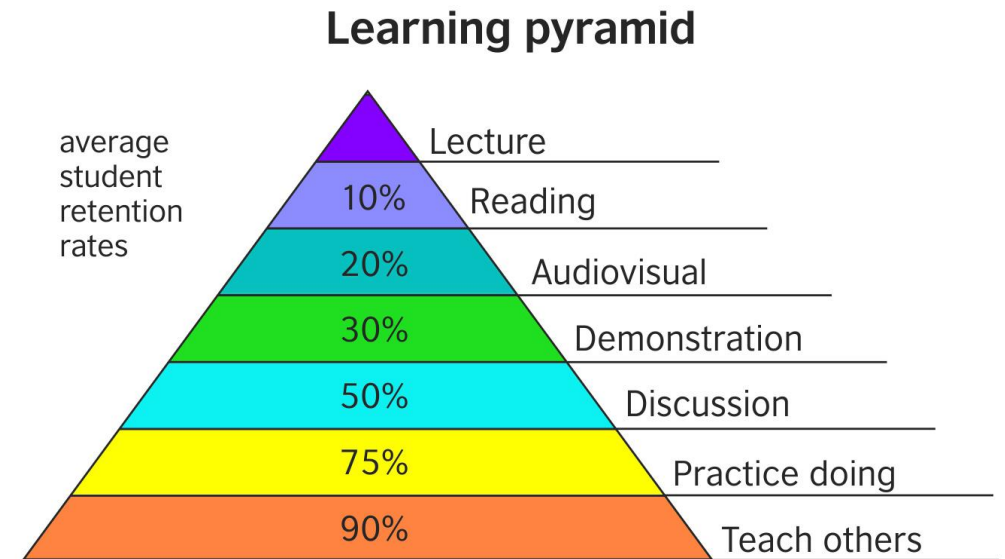
Paskaitų pobūdžio užsiėmimai nepadaeda pasiekti šių rezultatų

Tęstinio profesinio tobulėjimo (TPT) patirties kūrimas

Kurdami TPT, atsižvelkite į šiuos dalykus:

- Žinių kūrimas
- Mokytojų motyvavimas
- Mokymo metodų plėtojimas
- Praktikos integravimas

Švietimo labdaros fondas (*Education Endowment Foundation*), 2021

Source: National Training Laboratories, Bethel, Maine

Tęstinio profesinio tobulėjimo (TPT) patirties kūrimas

A. Kurkite žinias

- Kognityvinio krūvio valdymas
- Ankstesnio mokymosi peržiūra

B. Motyvuokite mokytojus

- Tikslų nustatymas ir suderinimas
- Informacijos iš patikimo šaltinio pateikimas
- Pripažinimas ir palaikymas padarius pažangą

Švietimo labdaros fondas (EEF), 2021 m.

Tęstinio profesinio tobulėjimo (TPT) patirties kūrimas

C. Plėtokite mokymo metodus

- Instrukcijos
- Socialinis palaikymas
- Modeliavimas
- Stebėsena ir grįžtamasis ryšys
- Kartojimas

D. Integruokite praktiką

- Patarimų ir užuominų pateikimas
- Veiksmų planavimo skatinimas
- Stebėsenos skatinimas
- Kartojimo konkrečiame kontekste skatinimas

EEF, 2021 m.

Diskusija

Darbas grupėse

Dirbdami grupėse aptarkite šiuos klausimus:

1. Jei rengiate mokymo programas, į kokius pagrindinius principus turite atsižvelgti, kad jūsų mokymai pakeistų mokytojų praktiką?
2. Jei nedalyvaujate rengiant mokymo programas, ką patartumėte kolegoms, kad mokymai būtų sėkmingi?

Būkite pasirengę papasakoti apie pagrindinius dalykus, išsakytus jūsų grupėje.
15 minučių

Mokymo programų įgyvendinimas

Galite būti atsakingi už mokymo programų įgyvendinimą, nes dalyvavote / nedalyvavote jas rengiant.

Mokymų poveikis praktikos pokyčiams priklauso nuo šių dviejų elementų:

- programos, medžiagos ir išteklių kūrimo;
- programos įgyvendinimo.

Abu elementai visada turi būti aukštos kokybės.

Efektyvus mokytojų profesinis tobulėjimas

1. Dėmesys sutelkiamas į turinį
2. Taikomi aktyvaus mokymo metodai
3. Palaikomas bendradarbiavimas
4. Naudojami veiksmingos praktikos modeliai
5. Teikiama praktinė pagalba
6. Grįžtamasis ryšys ir galimybė pasidalyti savo idėjomis
7. Planuojamas ilgalaikis ugdymas

- (Darling-Hammond, Hyler ir Gardner, 2017 m., Mokymosi politikos institutas (*Learning Policy Institute*), JAV)

Palaikomas bendradarbiavimas

- Mokytojai dalijasi idėjomis
- Kuriamos mokymosi bendruomenės

Medžiaga turėtų sudaryti sąlygas tokiam bendradarbiavimui, o instruktoriai – jį palengvinti.

Veiksmingos praktikos modeliai

- Efektyvaus mokymo modeliai suteikia aiškią viziją apie tai, kokie yra geriausios praktikos pavyzdžiai.
- Pamokų planų rengimo modeliai
- Mokinių darbų pavyzdžiai
- Kolegialus pamokų stebėjimas
- Pamokų vaizdo įrašų nagrinėjimas

Mokytojai turi suprasti, kaip keistis ir kaip atrodo gera praktika.

Teikiama praktinė pagalba

- Dalijimasis patirtimi kartu su kolega (*one-to-one*)
- Dėmesys individualiems mokytojo poreikiams

Mokykloje vykdomas konsultuojamasis ugdymas gali padėti mokytojams įtvirtinti naująją praktiką.

Grįžtamasis ryšys ir galimybė pasidalyti savo idėjomis

- Mokymų metu skirkite laiko mokytojų grįžtamajam ryšiui gauti.
- Suteikite galimybę aptarti, kaip atlikti pakeitimus.
- Sudarykite sąlygas apžvelgti pokyčius bei jų efektyvumą mokykloje.

- Instruktoriai turėtų teikti ir rinkti grįžtamąjį ryšį.
- Grįžtamojo ryšio teikimas padeda mokytojams tobulėti.
- Grįžtamojo ryšio gavimas padeda instruktoriams pagerinti mokymų procesą.
- Palengvinkite grįžtamojo ryšio iš mokyklos praktikos teikimą per internetines diskusijų grupes, tolesnius vertinimus ir pan.

Planuojamas ilgalaikis ugdymas

- Suteikite mokytojams laiko įsisavinti mokymų medžiagą;
- ją pritaikyti;
- įgyvendinti pokyčius;
- pateikti apie tai įžvalgas.

Jei mokymai yra vienkartinis renginys,
kaip įtraukti mokyklas į pagalbą
mokytojams po mokymų?

Diskusija

Darbas grupėse

Jei būtumėte atsakingi už mokytojų mokymo programos organizavimą per ateinančius 12 mėnesių, kokios pagrindinės sritys turėtų būti įtrauktos ir kaip galėtumėte organizuoti mokymus (pvz., tiesiogiai, internetu, regioniniu ar vietiniu lygmeniu)?

Būkite pasirengę pasidalyti savo grupės apmąstymais su visa grupe.

15 minučių

Diskusija – ko galite pasisemti?

Kokį vieną dalyką pasisemsite iš šio internetinio seminaro?
Kaip galėtumėte jį panaudoti savo darbe?

Prašome rašyti savo komentarus pokalbių langelyje arba išjungti nutildymą, kad galėtumėte pasidalyti mintimis.

Mokymosi siekiniai

- Nustatyti būdus, kaip remdamiesi savo patirtimi galite padėti mokykloms sėkmingai įgyvendinti ugdymo turinio reformą.
- Apsvarstyti, kaip naudojate tris pokyčių lyderystės įgūdžius.
- Apmąstyti mokslinių tyrimų rezultatus, susijusius su veiksmingų mokymo programų kūrimu.
- Apsvarstyti, kaip galima pateikti mokymo medžiagą, kad būtų pasiektas poveikis.

Internetiniam seminarui Nr. 6 – 2022 m. rugsėjo 29 d.

Pasiruoškite aptarti bent vieną veiksmą, kurio ėmėtės būdami medžiagos rengėjais po šių penkių internetinių seminarų.

Dėkojame už jūsų dalyvavimą.